

²⁹⁵/₈₈. Efter derom fra Ny jydsk Kjøbstad Kreditsforening

fremkommen Henstilling besluttede Byraadet i Henhold til § 39 i Statutterne for bemeldte Forening at bringe Murmester A. Thomsen og Arkitekt Müllerz i Forslag ved det Balg af 2 nye Tagatorer her for Byen, der skal finde Sted paa det forestaaende ordinære Repræsentantmøde i Stedet for Murmester A. E. Andersen og Snedkermester S. Drum, der begge ere afgaaede ved Døden.

²⁹⁸/₈₈. Efter Indstilling af Udvalget for Markvæsenet besluttede

man at tilstaa Gartner M. M. Boiesen en Erstatning af 80 Kr. for den Skade, der er tilføjet den af ham benyttede Have dels ved at et Hovedvandrer er sprunget, og Vandet derved har forarsaget Overløbsmæsse i Haven og dels ved, at et med Træer beplantet Stykke af den er bortskaaet ved det imellem Kommunen og Kjøbmand A. Schjødt ftedfundne Møgelæg.

³⁰⁹/₈₈. Til paa Byraadets Begne at tiltræde Sessjonen i 4de

Udskrivningskreds for 1889 valgtes L. Kruse og E. Halling.

³¹⁰/₈₈. Paa Forslag af Udvalget for Brolægningvæsenet be-

myndiges samme til at foranstalte Stien fra Knudrisbakke til Mejlgade reguleret, hvortil der bevilgedes 300 Kr.

Modet den 6te September.

³²⁸/₈₇. Fra Byggeudvalget for Opførelsen af en ny Borger

Drengeskole forelaa der følgende Indstilling af 4de d. M.:

„Som tidligere forebragt Byraadet var det paatænkt at lægge den nye Borgeriskole, der skal bygges paa Kommunens Grund, udenfor Munkport, jaaledes at den kunde vende Front ud imod en Gade, der af Handelsgartner Thomsen paatænkes ført fra Nørreallé op igjennem hans Toft.

Efter at paa Skoleudvalgets Anmodning Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse har forhandlet med Hr. Thomsen om denne Gades Retning og nu er kommet til en foreløbig Ordning med ham derom, viser det sig imidlertid, at den nye Gade vil blive dragen saa meget indlygt, at der imellem den og Skolegrunden bliver en hel Byggegrunds Dybde, og at det derfor ikke er at tænke paa at faa Skoler til at ligge med Facade ud til den.

Derimod er der truffen Aftale om en mindre Regulering af Grænselinien imellem Skolegrunden og Hr. Thomsens Toft, hvilken vil blive uden pæfuniær Betydning, men tjenlig for begge Parter.

Da nu, som tidligere oplyst, Skolebygningen af Hensyn til Jordbundens uheldige Bestaaffenhed nærmest Ny Munkegade alligevel maa lægges paa Grundens sydvestlige Del, men i alt Fald før Tiden vil beholde Afgang fra Ny Munkegade, saa har Byggeudvalget anset det for nødvendigt at foretage en saadan Forandring ved den, at den ind mod Skolegaarden vendende Side faar Karakter af en Front og med Bibeholdelse af Indgang til Skolen netop fra denne Side.

Dette kan kun ske ved en Forandring i Planen, hvorved der dannes et fremspringende Midtparti ogsaa paa denne Side lig med det, der findes paa den sydvestlige Side. Dette medfører atter, at de to tidligere Hovedtrapper bortfalde, og at der i Stedet for anbringes en stor muret Granittrappe med en Vestibule i det nye Midtparti. Endvidere har Byggeudvalget fundet, at hele det store Loft ikke burde være ganske uden Anvendelse, og det foreslaar derfor at indrette to Klasseværelser, c. 10 × 9 Alen store, i hver af Loftets Ender, hvilke, skjønt noget mindre end de øvrige Klasseværelser, ville kunne faa særdeles god Anvendelse under Skolens videre Udvikling.

Disse Forandringer nødvendiggjøre tillige en Forlængelse af hele Bygningen med 1 Alen.

Da disse Forandringer, hvilke i alle Henseender ere Forbedringer for Skolen, men iøvrigt kun ere fremkaldte ved, at den tidligere Tanke, at lade Skolens Hovedfront være den vestlige Side, maa opgives, hovedsagelig ville ramme Tømmer- og Murarbejdet, saa har Udvalget med Hensyn til Tømmerlicitationen deraf taget Anledning til at faa det opstaaede Tvivlsspørgsmaal om, hvem der var den lavestbydende, ordnet paa mindelig Maade. Man har nemlig opfordret d'Hr. Arkitekt Nic. Petersen og Tømmermester J. P. A. Sørensen til at gjøre nyt Tilbud for det hele efter den nye Plan. Af de indleverede, forseglede, samtidig i Udvalget aabnede Tilbud viste det sig, at Tømmermester J. P. A. Sørensens paa 17,796 Kr. var det laveste (N. Petersens var 17,867 Kr.).

Fra Brødrene Thomsen har Udvalget indhentet vedlagte Tilbud om at udføre de foreslaaede Forandringer ved Murarbejdet for 1775 Kr., hvilket af Arkitekterne er erklæret for at være passende.

Hertil vil endnu komme selve Granittrappen, der antages at ville koste ca. 1000 Kr., samt nogle mindre Tillæg ved andre Haandværksfag, der ligeledes anslaaes til 1000 Kr.

Udvalget tillader sig derfor at indstille:

at den ovennævnte Forandring og Udvidelse af Skolebygningen bifaldes;

at Tømmermester J. P. M. Sørensens Tilbud paa 17,796 Kr. for det hele Tømmerarbejde approberes;

at Brødrene Thomsens Tillægstilbud paa 1775 Kr. approberes;

at Granittrappen udføres efter Udvalgets Foranstaltning, og at ligeledes de øvrige mindre Arbejder udføres efter Konditioner-nes Bestemmelser om Tillægsarbejde.

Endvidere tillader Udvalget sig at indstille:

at Arkitekterne Kühnelt og Müllertz antages som Konduktører ved Byggearbejdet overensstemmende med deres i sin Tid derom gjorte Tilbud."

Da Bygningskommissionen imidlertid endnu ikke har havt Lejlighed til at udtale sig om de paatænkte Forandringer i Bygningens Anlæg og Indretning, besluttede man, forinden videre foretages, at oppebie dens Erklæring over Sagen. (Se Moderne den 23de August og herefter den 13de September).

^{363/87}. Fra Kirkegaardsudvalget forelaa der følgende Indstilling af 31te f. M. om Udvidelse af den nye Kirkegaard m. v.:

„I Mæret 1876 blev det nødvendigt at tage den nye Kirkegaard i Brug, skjønt der endnu ikke var opnaaet Enighed mellem Byraadet og de kirkelige Myndigheder om Betingelserne for Kommuns Overladelse af det paagjældende Areal til Kirkegaard. I denne Henseende tilbagesendes det i Erindringen, at Byraadet til dets Tilbud om Arealets Afstaaelse havde knyttet den Betingelse, at Areal, naar Kirkegaarden i sin Tid maatte blive nedlagt som jaadan, skulde falde tilbage til Kommunen, eller ogsaa at Areal, vel overlodes til Begravelsesplads, men skulde vedblive at være Kommuns Ejendom, samt at den ældre Kirkegaard skulde gaa over til at være Byens Ejendom, dog saaledes, at der ikke skulde gives den anden Anvendelse, forinden vedkommende Autoriteter havde erklæret den for opgivet som Kirkegaard med fri Afbenyttelse for Kommunen, mod at denne overtog den Kirkegaarden paahvilende Gjæld. Kirke- og Undervisningsministeriet gjorde derimod gjældende, at de paagjældende Kirkegaardsarealer,

naar de af Kirkebestyrelserne erklæres for opgivne, ikke maatte benyttes til Bebyggelse eller lignende Anvendelse, eller i alt Fald at den til ethvert Tid vedkommende højeste Regeringsmyndigheds Samtykke forbeholdtes med Hensyn til den Benyttelse, der af Kommunen maatte gjøres af de omhandlede Arealer, jfr. Kst. Skr. af 18. Septbr. 1878, komm. ved Kirkeinspektionernes Skr. af 22. Oktbr. j. A. Efter at Byraadet i Skr. af 5. Decbr. j. A. til Kirkeinspektionerne havde fastholdt sit Standpunkt, dog ændret saaledes at det forbeholdtes den til den Tid højeste Regeringsmyndighed i et Tidsrum af 30 Aar efter Opgivelsen af de paa-gjældende Arealers Benyttelse som Kirkegaarde at give sit Samtykke med Hensyn til den Benyttelse, der af Kommunen maatte gjøres af disse Arealer, men at Arealet efter disse 30 Aars Forløb skulde hjemfalde til Kommunen uden Forbehold, hørtes der siden intet fra Kirke- og Undervisningsministeriet.

Skjønt saaledes Spørgsmaalet om Betingelserne for Kirkeres Erhvervelse af den nye Kirkegaard henstod uafgjort, blev det allerede i Aaret 1885 af Kirkeinspektionerne for Domkirken og Tre Kirke anset for nødvendigt at være betænkt paa at udvide Kirkegaardens Areal i den nærmeste Tid. Med Skr. af 20de Januar 1885 fremkom der saaledes fra Kirkeinspektionerne Begjæring herom og i Forbindelse dermed et Forslag til Afgjorelse af de staaende Spørgsmaal om Betingelserne for Kommunens Afgivelse af Jord til Kirkegaarde. Dette den 16. j. M. daterede Forslag til en saakaldet Kontrakt mellem Kirkeinspektionerne og Byraadet gik ud paa, at Ejendomsretten over den gamle Kirkegaard strax skulde overgaa til Kommunen, men at Kirkeinspektionerne forbeholdt sig Besiddelsesretten ca. 62 Aar at regne fra 1. Jan. 1885, medens Kommunen strax ved Kontraktens Approbation skulde betale Kirkegaardens Gjæld, at der foruden de allerede til den nye Kirkegaard udlagte Lodder Matr.-Nr. 35, 36, 37 og 38, endvidere skulde udlægges Lodderne Nr. 31, 32, 34 og den nordlige Del af Nr. 26 og 30, ialt 10 à 11 Tdr. Land, tilligemed fornødent Areal til Læbælte udenom Lodderne, uden Beføstning for Kirkerne, at Arealet skulde vedblive at være Kommunens Ejendom, men besiddes og benyttes af Kirkerne, indtil det erklæredes nedlagt som Kirkegaard og 20 Aar derefter, at efter Opgivelsen af Besiddelsen af saavel den gamle som den nye Kirkegaard kunde Kommunen dog ikke benytte dem,

uden at den til enhver Tid vedkomnende højeste Regeringsmyndigheds Samtykke dertil var erhvervet, samt at Kommunen skulde forpligte sig til i Fremtiden paa lignende Maade at stille det fornødne Areal til Kirkegaarde uden Vederlag til Disposition for Kirkerne. Efter at dette Forslag var anbefalet af Byraadets daværende Kirkegaardsudvalg, indhentedes Byraadet Erklæring fra Sundhedskommissionen angaaende de til Kirkegaardens Udvidelse udsete Arealers Skikethed hertil. I 2 Erklæringer af 20. Marts og 7. Juli 1885 udtalte Sundhedskommissionen, at Lodderne Nr. 31, 32 og 34 samt den nordlige Del af Lodderne Nr. 26 og 30 paa Grund af deres Verholdighed vare mindre skikede til Begravelsesplads, hvorfor Kommissionen foresaaede at bruge dem dertil, jaafremt der kunde findes andre passende Jordlodder paa Byens Marker, som frembød bedre Betingelser. Paa Grund af Bæmskeligheder ved at tilvejebringe passende Begravelsespladser, anbefalede Kommissionen sluttelig Indførselen af Ligbrænding.

Det Udvalget, til hvilket Byraadet har afgivet Sagen til Betænkning, har ment, at man efter de forhaandenværende Forhold kunde se bort fra den saaledes i Almindelighed udstædede Tanke om Ligbrænding, har Udvalgets Under søgelse været rettet paa, om det maatte være nødvendigt allerede nu at skride til en Udvidelse af den nye Kirkegaard, og i bekræftende Fald hvorhen denne Udvidelse skulde gaa.

I førstnævnte Henseende skal man oplyse, at der den 1. Jan. 1886 paa den nye Kirkegaard, hvis Areal udgjør 125,350 □ Alen, hvoraf 39,000 □ Alen er medgaaet til Hovedgange og Løbælte — var der foruden 2500 □ Alen udlagt til den fattigste Menighed — anvendt 48,150 □ Alen til Grave, nemlig til Jord:

1ste Klasse	1000	□ Alen,
2den og 3dje Klasse	41,550	— —
4de	do.	5600 — —

Der var da tilbage af ubenyttet Terræn 35,700 □ Alen, hvoraf vilde afgaa til Mellemgange ca. 5000 □ Alen, saaledes at der altsaa kunde paaregnes til Gravsteder ca. 30,700 □ Alen. Efterat der var sket nogle Forandringer i Fordelingen af Jord til de forskjellige Klasser Begravelser og Omlægning af nogle frumme Gange paa Kirkegaarden for at indvinde mere Plads til

Begravelses, var der i Begyndelsen af Juli Maaned d. A. tilbage af de forskjellige Klasser Jord 21,100 □ Alen, nemlig:

1ste Klasse	600	□	Alen.
2den do.	5,700	—	—
3dje do.	12,100	—	—
4de do.	2,700	—	—

I Aarene 1886 og 1887 er der til sammen brugt 10,100 □ Alen eller gennemsnitlig hvert Aar 5050 □ Alen til 704 Grave til vogne og 671 Grave til Børn i begge Aar, og der vil jaaledes, naar der paaregnes et noget forøget Forbrug, antagelig være tilstrækkelig Jord paa Kirkegaarden til 3 à 4 Aar. Da Anlægget af en Kirkegaard imidlertid til Hegnspantning og i andre Henseender kræver Tid, maa Udvalget give Kirkeinspektionerne Ret i, at der er nødvendigt allerede nu at træffe Foranstaltning til Kirkegaardens Udvidelse.

I Stedet for de af Kirkeinspektionerne foreslaaede, men af Sundhedskommissionen fraraadede Lodder, er Udvalgets Opmærksomhed bleven henledet paa Lodderne Nr. 39—41 syd for den nye Kirkegaard. Angaaende dem har Sundhedskommissionen i en Erklæring af 2. Oktbr. 1885 udtalt, at de vare næsten lige saa lidt egnede til Begravelsesplads som de andre, idet Sandunderlag først findes i en Dybde af 8—11 Fod (paa de andre Lodder ca. 12 Fod). Da der imidlertid den Gang foretoges Udgravning i disse Lodder til Fyld til Havnen og det ikke bestemt kunde angives, hvorvidt Udgravningen vilde gaa, mente Sundhedskommissionen i en yderligere Erklæring af 3dje Novbr. s. A. kun at kunne udtale sig derhen, at det i ethvert Fald maatte fraraades at anvende den sydligste Lod Nr. 41 til Kirkegaard som den Bebyggelsen nærmeste, samt at der opføres Beboelsesbygninger paa den Side af Udfæringen, som ligger nærmest Lodderne.

Den ovennævnte Udgravning vil efter de Oplysninger, som ere meddelte Udvalget, ophøre i indeværende Aar, og der foreligger, som Byraadet bekiendt, en Plan til den ved Udgravningen fremkomne Udfærings Anvendelse, hvorefter denne tænkes udlagt til Gade og kun den Byen nærmest liggende Del anvendt til Byggepladser.

Lodden Nr. 39 udgjør $2^{8700}/_{14000}$ Tdr. Land,

-- — 40 — $2^{600}/_{14000}$ — —

— — 41 — $2^{1800}/_{14000}$ — —

men af denne sidste vil blive afgravet i det hele $1^{10350}/_{14000}$ Tdr. Land, og de omhandlede Lodder ville altsaa, naar Udgravningen er fuldført, have til sammen et Areal af $5^{750}/_{14000}$ Tdr. Land. Naar deraf, i Overensstemmelse saa vel med Sundhedskommissionens ovennævnte Erklæring som med et fra Udvalget for Byens og Omegns Forskjønnelse fremkommet Forslag, den ydligste Del, eller ca. 1 Td. Land overlades til Udvidelse af Anlægget paa Andrisbakke, vilde der kunne lægges ca. 4 Tdr. Land til Kirkegaarden. Denne Udvidelse vilde vel ikke være saa stor som den af Kirkeinspektionerne i Kontraktudkastet af 16. Jan. 1885 foreslaaede Udvidelse med de der nævnte Lodder, der udgjøre 10 à 11 Tdr. Land, men den vilde dog, selv om henved $\frac{1}{3}$ Del i det højeste fraregnes til Gange m. m., kunne ventes at afgive tilstrækkelig Begravelsesplads i 8 à 9 Aar. Da Loddernes Betslignenhed umiddelbart op til den ny Kirkegaard gjør dem jærlig bekvemme til dennes Udvidelse og de til saadant Brug afgive den i ethvert Fald mindst daarlige Jord paa Byens Grund, maa Udvalget anbefale, at det omhandlede Stykke Jord i ethvert Fald først udlægges til Udvidelse af Kirkegaarden. Naar det her undlades at omtale de nærmere Betingelser for Loddernes Afgivelse til Kirkegaard, er dette grundet i den nedenfor foreslaaede Ordning af Kirkegaardsforholdene i det hele.

Efter de Oplysninger, som foreligge Udvalget angaaende Forbrug af Jord til Begravelser andensteds og navnlig i Kjøbenhavn, maa Udvalget holde for, at der her er anvendt ikke saa lidt mere Jord til Begravelser end fornødent. Man skal i saa Henseende oplyse, at efter de for Kjøbenhavn gjældende Regler, burde der her til de ovennævnte Begravelser i Tiden fra Oktbr. 1876 til Jan. 1885 i det hele kun været anvendt 32,090 □ Alen, medens der som ovenfor anført er brugt 48,150 □ Alen.

Under Hensyn saavel til Ranskeligheden ved at skaffe Jord, der egner sig til Begravelsesplads, i passende Nærhed af Byen, som til Kostbarheden af denne Jord, der efter Kirkenes økonomiske Tilstand formentlig maatte tilvejebringes af Kommunen, uden at der herfor vilde kunne ventes Bederlag paa anden Maade end ved Ligning paa Menighedernes, er det imidlertid nødvendigt,

at der anvendes den største Sparfommelighed med Jords Udvisning til Grave. Det staar imidlertid klart for Udvalget, at med den nuværende Form for Bestyrelsen af Kirkegaarden, nemlig som delt imellem 3 Sognes Kirkeinspektioner og Kirkeværger, vil det være vanskeligt at opnaa den fornødne Økonomi i saa Henseende. Naar hertil kommer, at der ogsaa flæber andre Ulemper ved den delte Styrelse af Kirkegaardens Anliggender, og at navnlig den fornødne Ensartethed i Kirkegaardens Anvendelse let kommer til at mangle, paatrænger sig Tanken om at henlægge Kirkegaardens Styrelse under en enkelt Autoritet.

Den mest rationelle Fremgangsmaade vilde nu muligvis være, at Begravelsesvæsenet henlagdes under Kommunen, saaledes som det er ordnet i Kjøbenhavn, men da Kirke- og Undervisningsministeriet paa en Hørespørgsel i saa Henseende fra Odense Byraad under 22. Maj 1882 har ytret, at Ministeriet fandt Betænkelighed ved at hæve den Forbindelse, der findes Sted imellem Kirkerne og Kirkegaarden (Odense Byraadsforhandl. 1883 p. 49 og 50), vil det formentlig være unyttigt herfra at gjøre noget Forsøg i denne Retning.

Derimod er der i Odense opnaaet en anden Omordning af Kirkegaardens Bestyrelsen og Begravelsesvæsenet, hvorved dette er henlagt under en enkelt Myndighed, og som iøvrigt slutter sig nær til den i Kjøbenhavn indførte Ordning. Denne Omordning er sket ved et under 20. Oktober 1886 approberet Regulativ for Kirkegaardens og Begravelsesvæsenet i Odense af følgende Indhold (Od. Byr. Forh. 1886 p. 115):

1. Fra den 1. Jan. 1887 overgaar Bestyrelsen af alle Anliggender vedrørende Assistentkirkegaarden og Begravelsesvæsenet i Odense til en Kommission, bestaaende af Stiftsprovsten, den ældste af Byens Sognepræster, Borgmesteren og 2 af Byraadet for 3 Aar ad Gangen valgte Medlemmer, af hvilke det ene Medlem vælges blandt Værgerne for de 3 Sognekirker.
2. Fra samme Tidspunkt ophører Assistentkirkegaardens Udstyknings mellem Kirkerne saa vel som den enkelte Kirkes Deltagelse i Kirkegaardens Bestyrelse.
3. Den nuværende Assistentkirkegaard, hvortil Arealen i sin Tid er tilvejebragt af Odense Kommune, udvides ud mod Gyser-

marken med ca. 3 Tdr. Land, ligeledes paa Kommunens Beføstning.

4. For Kirkegaards- og Begravelsesvæsenet udarbejdes af Kirkegaardsbestyrelsen en Vedtægt, som efter at være billiget af Byraadet indstilles til Kirke- og Undervisningsministeriets Approbation.
5. Alle Indtægter, som hidtil ere tilfaldne de vedkommende Kirkekasser for Salg af Gravsteder, med hvad dertil hører paa Næstfæstningskirkegaarden, derunder altsaa ikke indbefattet Betalingen for Siglapellernes og Kirkerne's Afbenyttelse eller for Klosterne's Ringning ved Begravelser, tilfalder for Fremtiden Kæmnerkassen, der afholder alle med Kirkegaardens Bestyrelse forbundne Udgifter, og som Wederlag for den Afgang i Indtægt, der derved opstaar for de 3 Sogneskirker, udbetales aarlig til disse Kirkers Kasse af Kæmnerkassen et fast Beløb, der efter Gjennemsnittet af den enkelte Kirkes Nettoindtægt af Kirkegaarden i Hemaaret 1881—85 med Tillæg af 5 pCt. og Beløbet afrundet opad til fulde Hundreder, fastsættes for St. Knuds Kirke til 3300 Kr., for St. Hans Kirke til 1000 Kr. og for Vor Frue Kirke til 800 Kr.

Af disse Beløb maa, efter lignende Gjennemsnit af hvad Kirkerne hidtil have oppebaaret ved Afhændelse af Gravsteder til bestandig Eje, oplægges til Kapitalforøgelse aarlig, for St. Knuds Kirke 1200 Kr., for St. Hans Kirke 240 Kr. og for Vor Frue Kirke 170 Kr.

Kirkerne ere berettigede til at modtage Legater til Gravsteders Vedligeholdelse, naar Kommunen er fyldestgjort for Betalingen for de paagjældende Gravsteder.

6. Kirkegaards- og Begravelsesvæsenet vedbliver at staa under Overbestyrelse af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet, saaledes at detses Samtykke udfordres til Fravigelse eller Forandring af den efter foranstaaende Post 4 approberede Vedtægt, til Anvisning efter Overenskomst med Kirkebestyrelsen af jærlige Begravelsespladser paa Kirkegaarden til anerkjendte Trossamfund udenfor Folketirken, til Udvidelse af Kirkegaarden, til eventuel Disposition ved Kommunen, til anden Brug af de til Kirkegaard indtagne Arealer m. v.

Som det vil ses, er det ikke alene selve Kirkegaardsanliggenderne, der ere henlagte under en enkelt Myndigheds Styrelse,

men under samme er ligeledes lagt hele Begravelsesvæsenet. Der er blevet oprettet et Begravelseskontor, der bestyres af Kommune-bogholderen, og paa dette Kontor, hvor Dødsfald anmeldes, kan der samtidig med Anmeldelser gjøres Bestilling paa Jord, Lig-bærere og Ligvogn, og ligesom der herfor er tagtmæssig Betaling, jaaledes er der ogsaa blevet fastsat Taxter for de underordnede Kirkebetjentes Funktioner ved Begravelser, for Benyttelse af Kappeller m. v. (Dd. Byr. Forh. 1886 p. 116 ff.).

Aftryk af de fra Odense i saa Henseende fastsatte Reglementer og Taxter vedlægges.

Da en saadan Ordning af Kirkegaardsforholdene ikke blot vilde fjerne de overfor antydede Ulemper, som flæbe ved den delte Bestyrelse af Kirkegaardene her, men ogsaa vilde bringe de nærvende og fremtidige Spørgsmaal om Betingelserne for Afstaaelsen af Jord til Kirkerne til Kirkegaardsbrug ud af Verden, og da derhos den foran antydede Ordning af Begravelsesvæsenet vilde være til betydelig Vættelse for Byens Beboere, skal Udvalget til-lade sig at anbefale, at en lignende Ordning, der ogsaa vil være at foretrække fremfor det forraamvante fra Kirkeinspektionerne for Domkirken og Frue Kirke fremkomne Forslag af 16. Jan. 1885, i det hele indføres her.

Med Hensyn til enkelte Punkter bemærkes iøvrigt følgende:

I Regulativet for Odense, Post 1, er det bestemt, at den ældste af Byens Sognepræster bl. a. skal være Medlem af Bestyrelsen for Kirkegaarden. Da det kunde tænkes, at den ældste af Sognepræsterne kunde finde sig mindre egnet til et saadant Hverv end den anden eller, saafremt der i Tiden foruden Sognepræsten ved Domkirken, der tillige er Stiftsprovst, maatte blive flere end 2 Sognepræster her i Byen, en af de andre Sognepræster, vilde Udvalget anbefale, at Præsterne selv med Stifts-øvrighedens eller eventuelt Ministeriets Approbation valgte imellem sig den af dem, der skulde indtræde i Bestyrelsen for Kirkegaardsvæsenet.

Naar det i samme Post er bestemt, at det ene af de af Byraadet valgte Medlemmer af Kirkegaardsbestyrelsen skal tages blandt Bærgerne for de 3 Sogneskirker, skal Udvalget bemærke, at de kirkelige Interesser maa anses tilstrækkelig beskyttede derved, at Stiftsprovsten og en af Sognepræsterne ere Medlemmer af Bestyrelsen i Forbindelse med at Borgmesteren i Reglen vil være

Medlem af samtlige Kirkers Inspektioner. Paa Grund af den økonomiske Interesse, som Kommunen vil have efter denne Ordning, turde det derfor være rettest, at Byraadet frit kunde vælge de 2 Medlemmer af Bestyrelsen.

Foruden den saakaldte gamle Kirkegaard og Assistentens Kirkegaarden, for hvis Udlæggelse i 1876 der som berørt ikke hidtil er blevet ydet Kommunen noget Bederlag, bør formentlig St. Olufs Kirkegaard, som ikke længere bruges til Begravelse, og for hvis Vedligeholdelse Kommunen foreløbig har paataget sig Omjorgen, overgaa til Kommunen.

Da en væsentlig Del af Kirkerne's Indtægter bestaa i Betaling for Jord til Gravsteder, maa der, som sket i Post 5 i Regulativet for Odense, tillægges dem Erstatning for den Afgang i Indtægten, som den foreslaaede Ordning vilde medføre for Kirkerne.

Den Fremgangsmaade, der er fulgt i Odense for at bestemme, hvad der kunde tilkomme Kirkerne i Erstatning, hvorved man nemlig er gaaet ud fra Gjennemsnittet af hver Kirkes Indtægt for 5 Aar, vilde man nu ikke kunne anvende ligesom her, idet et af de nu bestaaende 3 Sogne, St. Pauls Sogn, som bekjendt ifftun har bestaaet siden Begyndelsen af 1887, og der den 28de Marts i. A. for første Gang er sket Begravelse fra dette Sogn som særlig bestaaende. Dette Sogn har saaledes kun omtrent 1 Aars Regnskab at udvise, i hvilket det har haft en Indtægt af Kirkegaarden i Tiden fra 28de Marts til 31te December 1887 af 418 Kr. og i Aaret fra 1ste Juli 1887 til 30te Juni 1888 af 726 Kr., medens det ikke har deltaget i Udgifterne ved Kirkegaarden, der ere baarne af Domsognet og Frue Sogn med henholdsvis $\frac{5}{8}$ og $\frac{3}{8}$ Dele.

For at udfinde den Erstatning, som Kommunen her maatte betale til Kirkerne, vil det derfor formentlig blive nødvendigt at tage dem under et og derefter søge en Regel for Fordelingen imellem Sognene.

Indtægten af Kirkegaardene i Aarene 1883—87 har været:	
for Domsognet	13,234 Kr. „ D.
„ Frue Sogn	8,343 — 56 —
	21,577 Kr. 56 D.

St. Pauls Sogn har derhos i 1887 haft en

Indtægt af	418 — „ —
----------------------	-----------

Overføres. . .	21,995 Kr. 56 D.
----------------	------------------

Udgiften ved Kirkegaardene	
har i samme Tidsrum	
været udredet af Dom-	
fognet med.	5,561 Kr. 71 Ø.
af Frue Sogn med . . .	3,337 — 03 —
	8,898 — 74 —

Netto-Indtægten er altsaa. . . 13,096 Kr. 82 Ø.

Gjennemsnittet heraf udgjør	2,619 Kr. 36 Ø.
Hertil lægges 5 pCt.	130 — 96 —

2,750 Kr. 32 Ø.

som afrundet opad til fulde Hundreder giver 2800 Kr.

Dette er altsaa den Erstatningssum, som vilde tilkomme Kirkerne i Fællesskab. Fordelingen af denne Sum imellem Kirkerne vil altid komme til at bero noget paa et vilkaarligt Skjøn, da det vil være saa godt som umuligt at udfinde, hvor meget af den Indtægt, som er tilfaldet Domfognet og Frue Sogn i de første 4 $\frac{1}{4}$ Aar af ovennævnte TEMAAR, der hidrører fra de Dele af Sognene, som nu ere henlagte til St. Pauls Sogn. Som ovenfor bemærket har Indtægten af Kirkegaarden for St. Pauls Kirke udgjort i de 3 sidste Tjerdingaar af 1887 418 Kr. og i et helt Aar fra 1ste Juli 1887 til 30te Juni 1888 726 Kr. Naar nu Henhyn tages til, at heri ikke er fradraget Andel i Udgifterne ved Kirkegaarden, og at Kirken ikke vedblivende vilde kunne holdes fri for at betale sin Part i disse Udgifter, vilde et Beløb af 600 Kr. formentlig være en passende Erstatningssum. Resten, 2200 Kr., vilde da være at dele imellem Domfognet og Frue Sogn med henholdsvis 1400 Kr. og 800 Kr., hvilke Summer omtrent svare til Forholdet imellem Kirkenes herhen hørende gennemsnitlige Indtægter i de ovennævnte 5 Aar, nemlig henholdsvis 1534 Kr. 46 Øre og 1001 Kr. 30 Øre. Naar Gjennemsnitsindtægten for 1883—87 for de 2 Kirker fremtræder med et større Beløb end Bederlaget, hidrører dette fra, at der fra begge Kirkefogne i 1887 er afgivet Dele til St. Pauls Kirkefogn, hvorved Indtægten af Kirkegaarden for de 2 førstnævnte Kirker forringes.

Der paahviler Domkirken og Frue Kirke en fælles Gjæld til Borgmesterembedet her i Byen, stor 9320 Kr., hidrørende fra

Kjøbet af ca. 4½ Tønde Land af Borgmesterembedets Jorder til Udvidelse af den gamle Kirkegaard, hvilken Gjæld i Følge Obligation af 10de Juli 1861 forrentes med 4 pCt. aarlig. Naar den gamle Kirkegaard nu skulde udgaa af Kirkerne's Bestyrelse, bliver der Spørgsmaal om, hvorledes der vil være at forholde med denne Gjæld. Da den Jord, som er bleven erhvervet ved det ovennævnte Kjøb, i den forløbne Tid er opbrugt til Grave, og Kirkerne saaledes have taget hele Indtægten af Jorden, og da det formentlig først vil blive i en meget fjærn Fremtid og kun med vedkommende Regeringsmyndigheds Samtykke, at Kommunen vil kunne vente at faa fri Disposition over Kirkegaarden, mener Udvalget, at saafremt Kommunen vilde overtage Gjælden, maatte dette ske paa den Maade, at der i den Erstatningssum, som udredes af Kommunen til Kirkerne, sker et til Gjældens Amortisation i 28 Aar svarende Afdrag. Dog maa herved bemærkes, at da Renterne af ommeldte Gjæld ere tagne med ved Beregningen af den Udgift, der i Aarene 1883—87 ere afholdte af Kirkerne, maatte i saa Fald den Domkirke og Frue Kirke tilkommende Erstatning først forhøjes med dette Rentebeløb, der har udgjort 372 Kr. 80 Øre.

Den ovenfor anførte Opgjørelse om, hvad der tilkommer Kirkerne, vilde derefter stille sig saaledes:

Kirkerne's Gjennemsnitsindtægt af Kirkegaardene

udgjorde i Aarene 1883—87 2619 Kr. 36 Ø.

Hertil vilde være at lægge ovennævnte Renter 372 — 80 —

2992 Kr. 16 Ø.

Hertil 5 pCt. 149 — 60 —

3141 Kr. 76 Ø.

giver afrundet opad til fulde Hundreder 3200 Kr. Heraf vilde St. Pauls Kirke som anført faa 600 Kr., medens Bederlaget til Domkirken og Frue Kirke, der skulde forrente og afdrage Gjælden, vilde stige til henholdsvis 1600 og 1000 Kr., i hvilke Summer vilde være at afdrage det til Gjældens Amortisation fornødne Beløb, fordelt imellem Kirkerne med henholdsvis $\frac{5}{8}$ og $\frac{3}{8}$ Dele, hvilket er det Forhold, hvormed Udgifterne ved Kirkegaardsvæsenet, og derunder ogsaa ovennævnte Gjælds Forrentning har været fordelt imellem de 2 Kirker i de senere Aar.

For Bestemmelsen i Post 5, 2det Stykke i Regulativet for Løbene om Oplæggelse af en Del af den Kirkerne tilkommende Erstatning i det Tjemed at forøge Kirkerne's Kapitalformue vil der formentlig ikke her blive Anvendelse.

Der tilføjes endnu ved Post 5, at der her ikke er krævet Betaling for Ligkapellet's Afbenyttelse.

2det bemærkes, at Udvalget har haft Forhandling med samtlige Kirkeinspektioner angaaende denne Sag, og at de for deres Vedkommende have erklæret sig villige til at anbefale den foreslaaede Ordning, dog at muligvis Inspektionen for Domkirken vil forbeholde Domkirken St. Klavs Kirkegaard, hvorom Inspektionens nærmere Erklæring maa indhentes, tillader Udvalget sig i Henhold til det anførte at indstille til Byraadet, at der igjennem Stiftsøvrigheden indgaas til Kirke- og Undervisningsministeriet med Indstilling om følgende:

1. Fra den 1ste Januar 1889 overgaar Bestyrelsen af alle Anliggender vedrørende Kirkegaardene (St. Klavs Kirkegaard, den gamle og den nye Kirkegaard) samt Begravelsesvæsenet i Aarhus til en Kommission, bestaaende af Stiftsprovsten, en af Byens Sognepræster, valgt af disse selv med Stiftsøvrighedens (eventuelt Kirke- og Undervisningsministeriets) Approbation, Borgmesteren og 2 af Byraadet for 3 Aar ad Gangen valgte Medlemmer.
2. Fra samme Tidspunkt ophører den nye Kirkegaards Udstykning imellem Kirkerne saa vel som den enkelte Kirkes Deltagelse i Kirkegaardens Bestyrelse.
3. Den nye Kirkegaard, hvortil Arealet i sin Tid er tilvejebragt af Aarhus Kommune, udvides mod Syd med ca. 4 Tdr. Land, ligeledes paa Kommunens Bekostning.
4. For Kirkegaards- og Begravelsesvæsenet udarbejdes af Kirkegaardsbestyrelsen en Vedtægt, som, efter at være billiget af Byraadet, indstilles til Kirke- og Undervisningsministeriets Approbation.
5. Alle Indtægter, som hidtil ere tilfaldne de vedkommende Kirkefasser for Salg af Gravsteder med hvad dertil hører, derunder altjaa ikke indbefattet Betaling for Kirkerne's Afbenyttelse eller for Klokkerne's Ringning ved Begravelser, tilfalder for Fremtiden Ræmmerkassen, der afholder alle med Kirkegaardene's Bestyrelse forbundne Udgifter. Som Nederlag

for den Afgang i Indtægt, der derved opstaar for de 3 Sognekirker, udbetales aarlig til disse Kirker af Kæmmerkassen et fast aarligt Beløb, der efter Gjennemsnittet af Kirkerne's Nettoindtægter af Kirkegaardene i Jemaaret 1883—1887 med Tillæg af 5 pCt. og Beløbet afrundet opad til fulde Hundreder, fastsættes til 3200 Kr., hvoraf der tilfalder Domkirken 1600 Kr., Frue Kirke 1000 Kr. og St. Pauls Kirke 600 Kr.

Den Domkirken og Frue Kirke til Borgmesterembedet i Aarhus i Følge Obligation af 10de Juli 1861 paahvilende Gjæld, stor 9320 Kr., der forrentes med 4 pCt. aarlig, overtager Kommunen under Forbehold af Indenrigsministeriets Samtykke, imod at der af de Domkirken og Frue Kirke tilkommende forannævnte Vederlagssummer tilbageholdes med henholdsvis $\frac{5}{8}$ og $\frac{3}{8}$ Dele aarlig i 28 Aar 6 pCt. af ovennævnte Gjældsbeløb.

Samtlige Kirker ere berettigede til at modtage Legater til Gravsteders Vedligeholdelse, naar Kommunen er fyldestgjort for Betalingen for de paagjældende Gravsteder.

6. Kirkegaards- og Begravelsesvæsenet vedbliver at staa under Overbestyrelse af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet, saaledes at dettes Samtykke udjordes til Fravigelse eller Forandring af den efter foranstaaende Post 4 approberede Vedtægt, til Anvisning efter Overenskomst med Kirkegaardsbestyrelsen af jærlige Begravelsespladser paa Kirkegaarde til anerkjendte Trossamfund udenfor Fjolketirken, til Udvidelse af Kirkegaarden, til eventuel Disposition ved Kommunen til anden Brug af de til Kirkegaard indtagne Arealer m. v."

Sagens videre Behandling blev udjat til næste Møde.

(Angaaende de seneste Forhandlinger om Udvidelsen af den ny Kirkegaard henvises til Byraadsforhandlingerne for 1885 Side 20, 23, 51 og 115).

^{40/88}. Da det af den af Landinspektøren foretagne Opmaaling af de paagjældende Arealer til Matrikulsberigtigelse af det imellem Kommunen og Kjøbmand F. C. Abildgaard foregaaede Mæglæg m. v., se Møderne den 19de April og 7de Juni, fremgaar, at Abildgaard kun har modtaget et overstyldende Areal af 9 □ Al. af Kommunens Grund i Stedet for som tidligere forudsat 14, □ Al., erklærede Byraadet paa Foranledning af en af Abildgaard derom indgiven Skrivelse

af 30te j. M., at han ikke skulde betale for mere, end han har modtaget, faaledes at den ham paahvilende Erstatning herefter fastsættes til 45 Kr. i Stedet for 70 Kr. 50 Dre. (Se Mødet den 6te December).

187/88. Fra Sundhedskommissionen var der i Skrivelse af 24de j. M. fremkommen Begjæring om, at der paa det aarlige Budget maatte blive optaget et Beløb af 300 Kr. til Ordningen og Gjen-nemførelsen af det Kommissionen i Medfør af Loven af 20de April d. M. § 1 paahvilende Tilshyn med Plejebørn, se Mødet den 2den j. M., idet det er Kommissionens Hensigt, saafremt dette maatte vinde Byraadets Tilslutning, at ville overdrage det særlige Tilshyn til tvende dertil skiftede Kvinder, som skulde lønnes hver med 150 Kr.

Da Byraadet imidlertid maatte formene, at det heromhandlede Tilshyn maatte kunne gennemføres ved frivillig ydet Medvirkning fra Befolkningens Side, hvilket ogsaa i andre Retninger frembyder Fordele fremfor den betalte Medhjælp i dette Forhold, besluttede man, forinden videre foretoges, at henstille til Sundhedskommissionen at forsøge paa at faa et saadant frivilligt Tilshyn ordnet. (Se Mødet den 27de September).

229/88. Efter Indstilling af Udvalget for Skovvæsenet bifaldt Byraadet, dels at der ved den nu oprejste Jærnpumpe mellem Skov-fogedhuset og Pavillonon i Ris Skov anbringes et Jærnvandtrug til 27 Kr. og et emailleret Driftebæger til 1 Kr. 50 Dre, og dels at der anlægges luftede Jærnledninger imellem bemeldte Pumpe og Skov-fogedhuset og Pavillonon med Beholdere til Vandet i begge disses Gaarde, hvilken Foranstaltning er anslaaet til en Beføstning af 197 Kr. 50 Dre.

253/88. Til Efterretning toges en Meddelelse fra Udvalget for Fattigvæsenet, hvorefter der i den nærmeste Tid til Fattiggaarden vil blive anskaffet 2 Dufin ildslukkende Bomber og en Haandsprøjte, hvor-til Beføstningen, der er anslaaet til 110 à 120 Kr., vil blive paaført Konto III 5 a, Inventariets Forøgelse. (Se Mødet den 12te Juli).

277/88. Formanden meddelte, at Stadsingeniøren og Havne-ingeniøren i Overensstemmelse med Byraadets Beslutning i Møde af 2den j. M. havde foretaget en Undersøgelse angaaende den Gartner Mikkelsen ved Overjøvømmelse fra Udgravningen i Knudrisbakke til-føjede Skade. Da det antoges, at mulig det til Udgravningens Bort-førelse til Havnen anlagte Spor havde bidraget noget til den stedfundne Overjøvømmelse, havde Havnevæsenet paataget sig at give Mikkelsen en

passende Erstatning. Byraadet maatte derefter anse det fra Mikkelsen om Erstatning fremkomne Andragende for bortfaldet. (Se Mødet den 13de d. M. under Sag^{317/88}).

^{280/88}. En fra en Del Grundejere i Ryesgades sydlige Del fremkommen Klage over, at den Kloak, der skal føre Vandet fra Kloaken i Ryesgade og tilstødende Gader videre bort til Havet, er for lille, hvilket bevirker Oversvømmelse af deres Kjældere m. m., besluttede man at udsætte til Foretagelse under Budgetbehandlingen.

^{282/88}. Da Udvalget for Markvæsenet meddelte, at der ikke paahviler Kjøbstadens Jorder nogen Tiendehyrde, besluttede man herom at tilskrive Stiftamtet i Anledning af det fra samme modtagne Cirkulære fra Indenrigsministeriet af 20de Juli d. A., se Byraadets Møde den 16de August.

^{285/88}. Fiskehandler B. Thomsen havde andraget om, at der maatte blive tilstaaet ham Nedsættelse i Lejeafgiften af Fisterboderne Nr. 1 og 2 ved Frederiksbro, men da Udvalget for Bygninger og Inventar i sin over Andragendet afgivne Erklæring havde oplyst, at de ommeldte Boder ere de bedst beliggende og dem, hvori der er den bedste Handel, fandt Byraadet ikke Anledning til at imødekomme Andragerens Begjæring. (Se Mødet den 16de f. M.).

^{300/88}. Fra en Del Grundejere paa Sægergaardsvejen var der fremkommet Andragende om Erstatning for den Grund, de have afgivet til Sægergaardsvejens Regulering i Anledning af denne Vejs Brolægning, men da Udvalget i sin over Sagen den 31te f. M. afgivne Erklæring havde oplyst, at det Fortov, for hvis Udlæggelse Andragerne mene, at der tilkommer dem Erstatning, allerede var udlagt, forinden det i Forbindelse med Brolægningen af den øvrige Del af Gaden blev brolagt ved Kommunens Foranstaltning, fandt Byraadet ikke Anledning til at indgaa paa Andragerne's Begjæring.

^{301/88}. En fra 2den Generalkommandointendantur i Skrivelse af 28de f. M. fremkommen Forespørgsel, om der fra Byraadets Side maatte være noget at erindre imod Etableringen af en Telefonforbindelse mellem det herværende Garnisonsfygehus, Byens Telefonstation og Sygehuschefens Bolig, samt i benægtende Fald om, hvorvidt der for Sygehusets Vedkommende, som Kommunens Ejendom, kan forventes en Nedsættelse af den aarlige Afgift til Telefonselskabet fra 75 Kr. til

50 Kr., som svares af Kommunens offentlige Stationer, blev forhandlet, men derpaa udsat til et senere Møde.

(Se næste Møde og jfr. Sagen Nr. 24⁵/₈₈ i Mødet den 5te Juli).

³¹¹/₈₈. Da Udvalget for Skolevæsenet i Skrivelse af 1ste d. M. havde indberettet, at der efter Sommerferien havde fundet en saa stor Indskrivning af Elever Sted i Søndre Drengebyfskole, at 3 af Skolens nederste Forskoleklasser have faaet hver 35 og de andre 2 hver 36 Elever, medens Maximumsgrænsen for Elevantallet i hver Klasse er 30, bifaldt Byraadet, at der oprettes en ny laveste Forskoleklasse i omtalte Skole.

³¹²/₈₈. Efter Indstilling af Indkvarteringskommissionen, der dertil er foranlediget af en af 3dje Dragonregiment i Skrivelse af 25de Juli d. A. derom fremsat Anmodning, bifaldt Byraadet under Forventning af Indenrigsministeriets Approbation, at de 2 Pulterkamre, som findes i Rytterietablisementets Underofficerboligs nordre Gavl, omdannes til 2 Kamre med Kaffelovn og tildeles de 2 Lejligheder, der beboes af Beslagsmedene Floør og Andersen, samt at de to tilstødende Pulterkamre, der nu kun faa Lys gennem de førstnævnte, hver forsynes med et lille Tagvindue, alt imod, at den dertil medgaaende Udgift, der er anslaaet til 220 Kr., forrentes med 6¹/₂ % aarlig.

³¹⁸/₈₈. En fra det staaende Udvalg for den danske Kjøbstadsforening fremkommen Henstilling til Byraadet om at slutte sig til en af Udvalget paatænkt Adresse til Deres Majestæter Kongen og Dronningen i Anledning af Regeleringsjubilæet den 15de November d. A. blev forhandlet, men derpaa udsat til et senere Møde.

(Se næste Møde).

Mødet den 13de September.

³²⁸/₈₇. Fra Byggeudvalget for Opførelsen af en ny Borgerdrengefskole forelaa følgende Skrivelse af 11te d. M. med derved som Bilag fulgte Skrivelse fra Arkitekt Kühnell til Udvalgets Formand af 10de d. M. — Skrivelsen er saalydende:

„Efter at Planen for den nye Borgerfskolebygning nu har været behandlet af Bygningskommissionen og er bleven godkjendt med den i vedlagte Skrivelse fra Arkitekt Kühnell angivne